

Studio
MBO

workshop

Over Studio MBO

Studio MBO is een gratis kant-en-klaar lespakket rondom journalistiek voor de vakken Burgerschap en Nederlands op het mbo. Studenten gaan actief aan de slag met het maken van hun eigen nieuwsverhaal in podcast, video of minimagazine. Je kan kiezen voor een workshop van twee uur, zoals in dit document. Daarnaast is er ook een volledig pakket van drie complete lessen.

De les(sen) liever uit handen geven aan gastdocenten die veel ervaring hebben met journalistiek? Neem dan contact op via info@studiombo.com. Meer informatie vind je op [deze webpagina](#).

Leerdoelen

Na deze workshop heeft de student:

- Kennis van wat journalistiek is en wat het hen kan brengen
- Hier een attitude over ontwikkeld en kan de student onderscheid maken tussen feit en meningen
- Meer handvatten voor gespreksvoering en interviewtechnieken
- Vaardigheden om een nieuwsverhaal te formuleren en produceren
- Vaardigheden om te presenteren en samen te werken

Thema

- Nieuws en informatie verwerken
- Betrouwbare informatie vinden
- Omgaan met media

Competenties

Voor mediawijsheid

Informatie vinden
Media doorgronden

Voor burgerschap

Dit lespakket sluit aan op alle thema's:

- Verschil en gelijkwaardigheid
- Individu en groep
- Macht en besluitvorming
- Maatschappelijke visie en maatschappelijke vraagstukken

Overkoepelend

- Kritische denkvaardigheden
- Digitaal burgerschap
- Mening vormen

Opzet van de workshop

In deze workshop gaan we in op wat journalistiek is, hoe je journalistiek 'doet' en hoe je jouw eigen verhaal kunt vertellen. Aan het einde heb je een journalistiek interview gemaakt over een zelfgekozen thema.

Deel 1 - Wat is jouw nieuwsverhaal?

Studenten leren de basisvaardigheden van de journalistiek en waarom dit relevant is. In een redactievergadering kiezen studenten hun eigen verhaal, invalshoek en wie ze hierover gaan interviewen.

Deel 2 - Aan de slag als journalist

Studenten maken een mediaproductie in de vorm van een interview met elkaar of iemand buiten de klas. Ze zetten hun idee om in een verhaal. Dit kan in video, podcast of minimagazine. Ze gebruiken hiervoor hun eigen telefoon en eventueel Word op een computer.

Over deze les

Tijdsduur: 60 minuten

Mbo-niveau: 2 | 3 | 4

In te zetten bij: Burgerschap | Nederlands | Mediawijsheid

Benodigheden: Presentatie, timer, werkboek, gekozen onderwerpen voor opdracht 1

Te leveren product: Een opzet voor een eigen nieuwsonderwerp

Leerdoelen

De student kan:

- Uitleggen wat nieuws is en wat niet
- Onderscheid maken tussen feiten en meningen
- Reflecteren op hoe nieuws tot stand komt en waarom bepaalde verhalen wel of niet in de media verschijnen
- Een eigen nieuwsonderwerp verzinnen

Inleiding: wat betekent nieuws voor jou? (10 minuten)

In de presentatie vind je 3 slides met telkens 3 voorbeelden van nieuwsartikelen. Bespreek met de klas de volgende vragen:

- Welk onderwerp lijkt je het meest interessant en waarom?
- Vind je alle onderwerpen nieuws? Waarom wel/niet?
- Wat is nieuws voor jou en waarom zou dat belangrijk kunnen zijn?

De docent legt uit wat een journalist doet en waarom nieuws ook voor jongeren erg belangrijk is.

Meer verdieping over waarom nieuws belangrijk is vind je in het achtergronddocument voor docenten.

Opdracht 1: belangrijke onderwerpen kiezen (10 minuten)

De klas verdeelt zich in drietallen en gaan per groepje bij elkaar aan tafel zitten. Ze krijgen een stembiljet (zie bijlage) met daarop meerdere maatschappelijke onderwerpen. Samen bepalen ze welke drie zij het meest belangrijk vinden. De studenten bespreken vervolgens per groepje:

- Waarom zijn deze onderwerpen belangrijk?
- Wat is jouw eigen ervaring hiermee?
- Wat mis je hierover in de media?
- Wat zou jij hierover willen maken of zien?

Na dit deel heeft elke groep alvast een voorzet van mogelijke onderwerpen. In opdracht 2 gaan de studenten direct verder met bepalen welk nieuwsverhaal zij daadwerkelijk gaan maken.

Opdracht 2: de redactievergadering (20 minuten)

Elk groepje houdt nu een redactievergadering. Per tafel wordt een betrokken student aangewezen als de redactiechef. Deze leidt de vergadering: welk verhaal moet verteld worden? Studenten kiezen een thema uit hun top 3 en bespreken wat voor verhaal ze hierover willen maken. Wie gaan ze interviewen en welke informatie moet echt aan bod komen? Het moet wel binnen de muren van de school te maken zijn. Studenten mogen elkaar interviewen, de docent, een andere klasgenoot buiten hun groepje of iemand anders die op school is en tijdens deze les tijd heeft.

Aan het einde van de vergadering is er 5 minuten tijd om alles op te schrijven in het werkboek (stap 1 t/m 3)

Opdracht 3: presentatie (15 minuten)

De redactiechef van ieder groepje komt naar voren om te vertellen voor welk onderwerp zij hebben gekozen, wie ze gaan interviewen en waarom.

Hierna volgt een pauze van 10 minuten.

Opdracht 4: mediavorm kiezen en rolverdeling (10 minuten)

Na de pauze gaan de groepen verder met het kiezen van hun mediavorm. De docent legt uit wat de opties zijn:

- Podcast (audio-interview van 3-5 minuten)
- Video (video-interview van 3-5 minuten)
- Minimagazine (artikel met foto's van 3 pagina's)

De groepen krijgen 5 minuten de tijd om te overleggen welke vorm ze kiezen. Daarna maken ze onderling een rolverdeling. Hieronder vind je de opties per vorm:

Podcast

1. Interviewer – voert het gesprek met de geïnterviewde
2. Opnameleider – houdt in de gaten of alles volgens plan verloopt en zorgt dat de audio goed wordt opgenomen
3. Redacteur – schrijft na het interview een inleidende tekst van 5-6 zinnen over de podcast

Video

1. Interviewer – voert het gesprek met de geïnterviewde
2. Opnameleider – houdt in de gaten of alles volgens plan verloopt en zorgt dat de video goed wordt opgenomen
3. Redacteur – schrijft na het interview een inleidende tekst van 5-6 zinnen over de video

Magazine

1. Interviewer – voert het gesprek met de geïnterviewde
2. Schrijver – maakt aantekeningen van het interview en schrijft daarna een inleidende tekst van 5-6 zinnen waar het artikel mee begint
3. Fotograaf – maakt meerdere goede foto's die bij het artikel geplaatst kunnen worden

Docent: je kan deze rollen op een etiket schrijven, die studenten op hun kleding kunnen plakken. Stop deze eventueel vooraf al in een paar enveloppen, zodat ze tijdens de les makkelijk uit te delen zijn.

Opdracht 5: het interview voorbereiden (15 minuten)

Studenten kunnen in het werkboek opschrijven welke vragen zij willen stellen aan de persoon die zij zometeen gaan interviewen. Daar vinden ze tips, maar je kan ze ook nog deze informatie meegeven:

Vragen stellen in een interview

- Een interview is geen normaal gesprek. Als journalist ben je op zoek naar antwoorden, informatie of de beleving van de ander.
- Je komt iets halen, waar je eerlijk mee om wil gaan. Die antwoorden wil je zo compleet mogelijk vastleggen.
- Geef aan waar jij naar op zoek bent. Wat is je doel met jouw interview en hoe wordt het gepubliceerd?
- Begin rustig en luchtig om je gast op diens gemak te stellen
- Ga daarna naar de kernvragen > Hoe, Waarom en Wat betekent dit voor jou?
- Houd ruimte voor verdiepende vervolgvragen: 'Hoe voelde je je, toen dit je overkwam?'

Opdracht 6: het interview (25 minuten)

Studenten hebben in drietallen de vragen en de vorm (podcast/video/magazine) bepaald. Nu gaan ze het interview opnemen. Geef studenten deze tips mee:

- Let erop dat het gesprek in 1x opgenomen wordt
- Vertel de ander ook altijd dat je opneemt
- Zorg dat het beeld scherp is, de audio goed te verstaan is en vergeet niet op opnemen te drukken.
- Zorg dat het interview binnen 10-15 minuten klaar is.

Hierna hebben studenten nog 10 minuten om het interview af te maken. De redacteur schrijft het intro bij de video of podcast, deze opdracht is terug te vinden in het werkboek. Eventueel hebben studenten ook nog tijd om wat kleine dingen te monteren.

De studenten bij het minimagazine hebben nu de tijd om van het interview een vraag-antwoord artikel te schrijven en er foto's bij te plakken. Zij schrijven elke vraag die ze gesteld hebben uit en schrijven daaronder per vraag een kort antwoord van maximaal 100 woorden. Dit kunnen zij op de computer doen in Word.

Slot: presentatie (10 minuten)

De docent pikt een paar voorbeelden uit de groep. Niet alle drietallen kunnen aan bod komen, tenzij er voor dit deel nog extra ruimte ingepland wordt. Beluister of bekijk een deel van de items. Vragen voor de studenten en de docent, als reflectie:

- Wat vond je leuk/moeilijk/spannend?
- Wat heb je geleerd over de rol van journalisten?
- Hoe kijk je nu naar nieuws en media?
- Welk onderwerp van een ander groepje is je het meest opgevallen?
- Zou je dit vaker willen doen?

Studio
MBO

verdieping

Basisprincipes van de journalistiek

Onderstaande informatie kan je gebruiken als extra verdieping ter voorbereiding op het lessenpakket of de workshop van Studio MBO. Het geeft je een inkijkje in het werk van journalisten, informatie over het belang van nieuws voor jongeren, tips voor interviewtechnieken en inspiratie voor leuke extra opdrachten in de klas.

Basisprincipes van de journalistiek

1. Wat is nieuws?

Nieuws is informatie die nieuw, relevant en belangrijk is voor een groep mensen. Het moet gaan om iets dat nú speelt. Nieuws gaat vaak over dingen die gevolgen hebben, waar veel mensen nieuwsgierig naar zijn of waar een conflict of spanning in zit. Het kan ook een interview zijn met iemand die ervaring heeft met een onderwerp dat actueel is.

Voorbeelden:

Bewoners in Zwolle waarschuwen hun omgeving voor de wolf

Student Jens: 'Ik wil graag het huis uit, maar dat is onmogelijk'

De frietkraam van Jasmijn (15) ging viraal, nu staat de inspectie op de stoep na een melding: is ze te jong?

2. Objectief en betrouwbaar

Een journalist moet eerlijk en zo feitelijk mogelijk verslag doen. Nieuws is geen mening. Je mag als journalist niet zomaar iets verzinnen of roddelen. Je checkt altijd of iets klopt en gebruikt daarbij meerdere (betrouwbare) bronnen. Dit en meer noemen we de Journalistieke Code (zie verderop).

3. Hoor en wederhoor

Je laat altijd meerdere kanten van een verhaal horen. Zo deel je het hele verhaal en kan de lezer/kijker een eigen oordeel vormen.

Voorbeeld:

Je wil een artikel maken over iemand die vindt dat de schoolkantine te duur is. Dat moet je onderzoeken: Door allereerst na te gaan of prijzen inderdaad hoger zijn dan bijvoorbeeld een snackbar op de hoek. Daarnaast kun je ook de kantinebeheerder te spreken, zodat ze op zijn minst kan uitleggen waarom zij voor deze prijzen gekozen heeft.

4. De 5 W's + H

Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom en Hoe? Dit zijn de basisvragen die elk nieuwsverhaal moet beantwoorden. Als je deze vragen stelt, heb je vaak alle informatie die nodig is. Daarna kun je nog extra voorbeelden of verdieping toevoegen.

Voorbeeld:

Bij een festival rondom een feestdag: Wie organiseert het? Wat gebeurt er? Waar is het? Wanneer is het? Waarom? Hoe ziet de prgramma eruit? Dit vormt de basis van de informatie en moet altijd vermeld worden in een nieuwsverhaal. Je kunt dit uitbreiden door bijvoorbeeld mensen te interviewen over de reden van het festival, de organisatie te vragen naar hoe het met de voorbereidingen gaat.

De rol van een journalist

Journalistiek bestaat uit het kritisch en nieuwsgierig controleren van wat er gebeurt en hier verslag van doen. Bij een verslag kun je denken aan een samenvatting van een voetbalwedstrijd, maar ook aan onderzoeksjournalistiek: wat gebeurt er als het klimaat verandert? Bij het maken van nieuwsproducties houden journalisten zich aan de feiten: wat gebeurt er, hoe komt dit en wat zijn de gevolgen? Ze gebruiken betrouwbare bronnen en deskundigen.

Journalistiek controleert ook 'de macht', de mensen en organisaties die macht hebben. Journalisten vragen waarom minsters bepaalde beslissingen nemen, maar controleert ook of een chemische fabriek zich aan de regels houdt met de uitstoot van giftige gassen. Op die manier heeft journalistiek een belangrijke rol in de democratie: mensen met macht moeten verantwoording afleggen. Dit kan ook door mensen aan het woord te laten die normaal gesproken niet zo snel door mensen met macht gehoord worden.

In een gemeente kan een journalist de ene dag een reportage maken over de opening van een opvallende winkel en de volgende dag mensen interviewen over de gevolgen van een belangrijke beslissing van de gemeenteraad.

Heeft een journalist een mening? Jazeker. Die probeert de journalist te scheiden van het nieuwsverhaal, maar de mening kan wel een plek krijgen in een (radio)column, essay of commentaar.

Iedereen kan journalist worden: het is een vrij beroep. Wel zijn er opleidingen en cursussen, zoals de mbo-opleiding Mediareductiemedewerker, de hbo-opleiding Journalistiek en veel meer.

Volgens de Journalistieke code zijn dit kenmerken van een journalist:

- Zoekt de waarheid op basis van feiten
- Is onafhankelijk
- Doet evenwichtig verslag
- Werkt transparant
- Beschermde bronnen
- Corrigeert fouten
- Maakt onderscheid tussen feiten en meningen
- Respekteert de privacy, tenzij er een publiek belang is
- Zet niet aan tot haat, discriminatie en racisme
- Maakt zich niet schuldig aan plagiaat, smaad en laster

De waarde van journalistiek voor jongeren

Journalistiek heeft een informerende rol in Nederland: dankzij journalistiek weten burgers wat er gebeurd is, gebeurt, maar ook wat er gaat gebeuren, van een stormwaarschuwing tot een verkiezing. Nieuws wordt gebracht door heel veel mensen en organisaties, in de eerste plaats door traditionele nieuwsmerken zoals de NOS, dagbladen, lokale en regionale zenders. Zij doen dit in de krant, online, op social media en op radio en tv.

Daarnaast zijn er heel wat influencers of 'newsfluencers' die nieuws brengen op social media, met hun eigen perspectief op nieuwsgebeurtenissen. Influencers houden zich niet altijd aan de Journalistieke code, waardoor de betrouwbaarheid van hun informatie minder is.

Jongeren gebruiken steeds minder traditionele nieuwsbronnen en lijken ook niet op latere leeftijd een nieuwsgewoonte te gaan ontwikkelen, aldus het Digital News Report van het Commissariaat voor de Media. Dit is een zorgelijke ontwikkeling, want kritische nieuwsconsumptie draagt bij aan sociaal- en cultureel kapitaal. Wie weinig nieuws volgt, is vatbaarder voor mis- en desinformatie en loopt kansen mis. Dit is waarom zowel het Commissariaat voor de Media als Beeld en Geluid, met het Manifest Nieuwswijsheid oproepen tot initiatieven, gedragen door meerdere sectoren om jongeren meer nieuwswijs te maken.

Vragen stellen in een interview (les 2/3)

Een interview is geen normaal gesprek. Als journalist ben jij op zoek naar antwoorden, informatie of de beleving van de ander. Je komt iets halen, waar je eerlijk mee om wil gaan. Bij een interview is NIVEA een goede stelregel: Niet Invullen Voor Een Ander. Ga niet zomaar ergens vanuit, maar vraag het.

Kies open vragen: dat zijn vragen waarbij je als interviewer nog niet het antwoord weet. De vragen zijn ook niet met alleen 'ja' of 'nee' te beantwoorden. Kies in plaats daarvan een vraag als: 'Wat gebeurde er precies?' 'Hoe voelde jij je toen dit gebeurde?' (Ook hier kunnen de 5 W's en H helpen: wie, waar, wat, waarom, wanneer en hoe)

Studenten krijgen in de les de opdracht om voor hun nieuwsinterview minstens vijf open vragen te bedenken, die ze allemaal zullen stellen.

Een paar tips:

- Neem het gesprek op, bijvoorbeeld met je mobiele telefoon
- Begin rustig om je gast op het gemak te stellen
- Geef aan waar jij naar op zoek bent: wat je doel is met je interview en vertel hoe/waar dit gepubliceerd wordt
- Ga naar de kernvragen → "Hoe, waarom, wat betekent dit voor jou?"
- Zorg voor open vragen in plaats van vragen waar je ja/nee op kunt antwoorden.
- Houd ruimte voor verdiepende vervolgvragen: "Je vertelde net dat je het nu niet meer moeilijk vindt, hoe voel je je er nu over?"

Techniek

Studenten gaan hun eigen interview opnemen, in audio of video. Ook de studenten die kiezen voor een minimagazine nemen het gesprek op: zo kunnen ze de antwoorden later terugluisteren als ze hun artikel gaan schrijven.

Het opnemen kan gemakkelijk met een mobiele telefoon. Zorg wel voor de juiste apps. Met de dictafoon en camera kom je al een heel eind, maar er zijn ook uitgebreide apps waar je meer mee kan.

Test altijd voordat je echt aan de slag gaat!

- Podcast: test je microfoons en opname-app (bv. Anchor, Audacity, Voice Memos), ook op de plek waar je bent. Voor de podcast in de klas kan de dictafoon-app gebruikt worden.
- Video: check licht en geluid, kies een rustige achtergrond. Controleer hier ook de kwaliteit van je geluid.
- Minimagazine: neem audio op zodat je later makkelijk kan terugluisteren en citeren. Zorg voor een paar foto's erbij!

Inspiratie voor journalistieke opdrachten

Over de streep

Bereid stellingen voor over actuele maatschappelijke onderwerpen, laat de studenten een kant kiezen en bespreek daarna waarom iemand aan de ene of de andere kant is gaan staan.

Wat is waar?

Kies een aantal headlines die wel of niet kloppen. Zoals die van De Speld, influencers en grote nieuwskanalen. Hierdoor leren studenten fake news herkennen, kun je meer vertellen over het checken van bronnen en uitleggen hoe journalisten te werk gaan.

Feit of mening

Lees een paar korte zinnen voor en laat de klas roepen: feit of mening?

Wie vertrouw je?

Laat twee berichtjes zien (bijvoorbeeld een roddel uit een WhatsApp-groep of een klein krantenbericht). Vraag: welke is betrouwbaarder en waarom?

Eigen krantenkop

Laat studenten een eigen krantenkop over zichzelf bedenken. Eventueel met voorbeelden in een slide, zoals 'Naomi uit Rotterdam verdient honderden euro's door kleding te verkopen via Vinted', 'Amir heeft hoogste schermtijd van de klas' of '19-jarige Layla wordt als vierde in haar familie verpleegkundige'.

Powerpoints

Presentaties

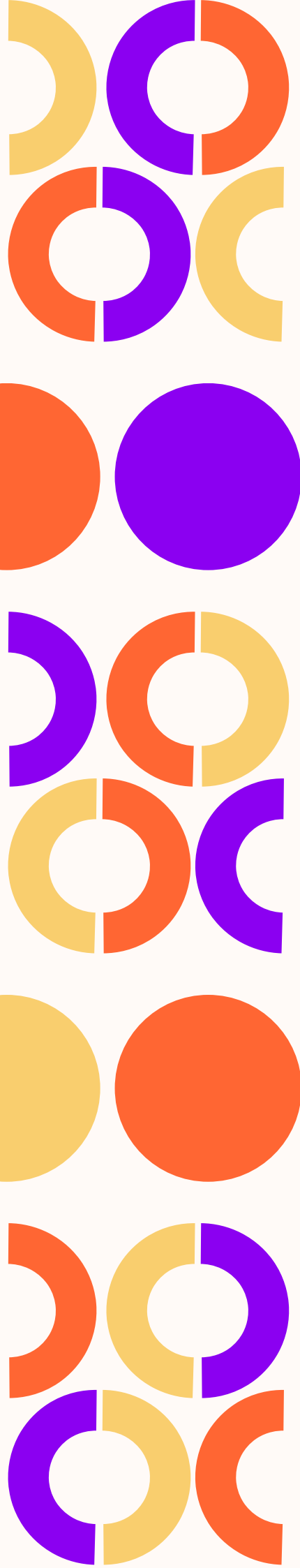
Per les hebben we een Powerpoint-presentatie beschikbaar. Je kunt deze kant-en-klaar gebruiken of nog aanpassen naar je eigen wens. Keynote-versie nodig? Stuur dan een mail naar info@studiombo.com. Hieronder vind je de links naar de Powerpoints:

[Presentatie les 1](#)

[Presentatie les 2](#)

[Presentatie les 3](#)

[Presentatie workshop](#)

Studio MBO

werkboek

Namen:

Klas:

Studio
MBO

Onderwerpen Top 10

Welke onderwerpen vind jij belangrijk? Kies per groepje drie onderwerpen die eruit springen.

Wonen

Veiligheid

Politiek

Gezondheid

Relaties

Geld

Discriminatie

School

Familie

Religie

Deel 1: jouw nieuwsverhaal

Je hebt net in de redactievergadering een onderwerp gekozen waarvan jullie vinden dat het belangrijk is om er meer over te vertellen. Vul hieronder in welk nieuwsverhaal jullie gaan maken.

1

Welk verhaal ga jij vertellen? Schrijf niet alleen het onderwerp op, maar ook wat je erover wil vertellen.

2

Waarom vind je het belangrijk om dit nieuwsverhaal te maken? Schrijf op welke reden jij hebt om anderen meer te vertellen over dit onderwerp.

3

Wie ken je op school die je hierover kan interviewen? Denk ook aan mensen buiten je eigen klas. Let op: ze moeten tijdens de volgende les tijd hebben.

4

Gaan jullie een podcast, video of mini-magazine maken? Schrijf jullie keuze hieronder op.

Rolverdeling

Tijdens het maken van jullie nieuwsverhaal heb je vanaf nu allemaal een eigen rol. Hieronder lees je welke rollen er zijn. Verdeel ze en schrijf bij stap 5 op wie welke rol heeft.

Podcast

Interviewer – voert het gesprek met de geïnterviewde

Opnameleider – houdt in de gaten of alles volgens plan verloopt en zorgt dat de audio goed wordt opgenomen

Redacteur – schrijft na het interview een inrotekst van 5-6 zinnen over de podcast

Video

Interviewer – voert het gesprek met de geïnterviewde

Opnameleider – houdt in de gaten of alles volgens plan verloopt en zorgt dat de video goed wordt opgenomen

Redacteur – schrijft na het interview een inrotekst van 5-6 zinnen over de video

Magazine

Interviewer – voert het gesprek met de geïnterviewde

Schrijver – maakt aantekeningen van het interview en schrijft daarna een inrotekst van 5-6 zinnen waar het artikel mee begint

Fotograaf – maakt meerdere goede foto's die bij het artikel geplaatst kunnen worden

5

Hoe gaan jullie de rollen verdelen? Hierboven lees je wat elke taak inhoudt. Schrijf hieronder op wie welke rol krijgt.

Deel 2: het interview

Nu je weet over welk onderwerp jullie een nieuwsverhaal gaan maken, is het tijd om voor te bereiden. Hieronder vind je tips om de juiste vragen te verzinnen.

Vragen bedenken

Voor een goed interview is het belangrijk om de juiste vragen te stellen. Denk aan wie, wat, waar, waarom, wanneer en hoe.

Bijvoorbeeld: je wil een verhaal maken over jongeren met een telefoonverslaving en gaat jouw klasgenoot interviewen die probeert om haar schermtijd te verminderen. Dan zou je deze vragen kunnen stellen:

1. Hoeveel uur per dag zat jij gemiddeld op je telefoon?
2. Waarom vind je dat erg?
3. Wat is jouw doel qua schermtijd?
4. Hoe gaat dat?
5. Hoe zorg je ervoor dat je minder op je telefoon zit?
6. Vind je dat moeilijk?
7. Wat doe je nu in de tijd die je normaal op je telefoon zat?
8. Heb je nog tips voor jongeren die ook iets aan hun schermtijd willen doen?

6

Schrijf hieronder alle vragen op die jullie straks in het interview willen stellen. Verzin er minimaal 5. Op de volgende pagina heb je extra ruimte.

This image shows a full page of blank handwriting practice paper. It features 20 evenly spaced, horizontal orange lines running across the width of the page. The background is a solid light gray color. There are no margins, text, or other markings on the page.